

Aan de minister van Justitie
De heer mr. E.M.H. Hirsch Ballin
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Betreft : beveiligde fase van het begeleid verlov van tbs-gestelden
Contactpersoon : drs. M. Kruissink
Doorkiesnummer : 070-3619322
E-mail : m.kruissink@minjus.nl
Datum : 8 december 2009
Ons kenmerk : CR 35/1065672/09/MK/TvV

Geachte heer Hirsch Ballin,

Zoals u bekend is, hebben zich in de afgelopen jaren enkele incidenten voorgedaan met tbs-gestelden die zich aan het verlov onttrokken. De daarop volgende maatschappelijke onrust en druk vanuit de Tweede Kamer hebben geleid tot een wijziging in het verlovbeleid van tbs-gestelden. In het begeleid verlov is per 1 juli 2007 een nieuw element geïntroduceerd: de beveiligde fase. Daarbij is ook de geweldsinstructie verscherpt. Het gebruik van "gepast geweld" om een onttrekking te voorkomen wordt daarbij verplicht voor degenen die een verlov beveiligen.

Onderzoeksbureau DSP-groep heeft een procesevaluatie van de beleidswijziging uitgevoerd, in opdracht en onder begeleiding van het WODC van het ministerie van Justitie. Het rapport hierover is enkele maanden geleden openbaar gemaakt. Dat rapport is voor de Raad aanleiding om nogmaals aandacht aan dit onderwerp te besteden, gezien tegen de achtergrond van eerdere Raadsadviezen hierover.

In 2007 heeft de Raad twee maal geadviseerd¹ over de 'Beveiligde fase van het begeleid verlov in de sector tbs' en de bijbehorende gewijzigde geweldsinstructie. De adviezen zijn

¹ Het betreft twee RSJ-adviezen: I) *Wijzigingen verlovbeleid tbs februari 2007*, uitgebracht op 23 januari 2007, en II) *Verloftoetsingskader tbs 2007*, uitgebracht op 4 april 2007.

kritisch van toonzetting en komen erop neer dat de Raad in de toenmalige bestaande verlofpraktijk geen aanleiding ziet voor het aanscherpen van de veiligheidsmaatregelen. De volgende overwegingen hebben de Raad tot dit standpunt gebracht.

- Uit een onderzoek van het EFP blijkt dat juist in de eerste - begeleid- fase van het verloftraject de kans op onttrekking zeer klein is. De meeste onttrekkingen doen zich voor tijdens onbegeleid verlof en niet tijdens het begeleid verlof. Er is dan ook eerder aanleiding om verbeteringen in het onbegeleid verlof aan te brengen dan in het begeleid verlof.
- Verder meent de Raad dat begeleid verlof pas mag worden toegekend als er voldoende voortgang in de behandeling van de betrokkene is geconstateerd en het delict risico aanvaardbaar is. Zolang beveiliging van het verlof nodig wordt geacht, is niet aan deze voorwaarden voldaan.
- Bovendien heeft het structureel invoeren van beveiligd verlof verstrekkingen consequenties voor de personele inzet bij de forensisch psychiatrische centra (fpc's). Uiteindelijk vertaalt zich dat naar een vermindering van de personele capaciteit die voor zorg en behandeling van de tbs-gestelden beschikbaar is.
- Tot slot wijst de Raad erop dat onder de directies van de fpc's geen enkel draagvlak bestaat voor invoering van het beveiligd verlof.

Uit de evaluatie van DSP-groep blijkt dat zich gedurende de onderzochte periode (een groot deel van het jaar 2008) tijdens de fase van het begeleid verlof geen onttrekking heeft voorgedaan. Dezelfde evaluatie laat echter zien dat tijdens de drie jaren vóór invoering van de beleidswijziging (2004-2006) het aantal onttrekkingen tijdens het begeleid verlof ook al uiterst gering is. Alleen in 2006 deden zich twee onttrekkingen (zonder recidive) voor die plaatsvonden in de verloffase die nu wordt beveiligd.

De Raad ziet in deze uitkomsten een bevestiging van de eerdere adviezen en vindt het opportuun om zijn standpunten in dezen hierbij opnieuw onder uw aandacht te brengen. De Raad is van mening dat de introductie van de beveiligde fase en de bijbehorende geweldsinstructie geen aantoonbare bijdrage levert aan de beveiliging van het verlof van tbs-gestelden. Er zijn echter wel bezwaren, zoals hierboven reeds uiteengezet. Daar komt bij dat het beveiligen van de begeleid verloffase een bureaucratische stap aan de behandeling toevoegt. Een en ander heeft consequenties voor de behandelduur waardoor het beveiligd verlof zelfs contraproductief kan uitwerken.

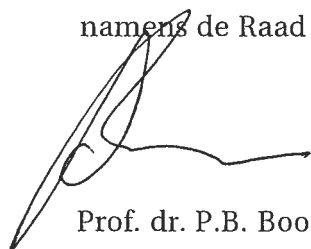
Bovendien vraagt de Raad zich sterk af of een betrekkelijk ruw instrument als de beveiligde fase wel past bij de huidige 'lerende verlofpraktijk' waarin getracht wordt de verloftoekenning steeds verder te verfijnen, onder andere door de inzet van het Adviescollege verloftoetsing tbs en het analyseren van gegevens van de landelijke databank risicotaxatie.

Op dit moment ziet de Raad ervan af om nogmaals over dit onderwerp te adviseren. Wellicht dat de Raad in de resultaten van de nog uit te voeren effectevaluatie aanleiding ziet om op dit onderwerp terug te komen.

Tot slot wil ik u laten weten dat de Raad het betreurt niet tijdig in de gelegenheid te zijn gesteld over dit onderwerp te adviseren, vóórdat de staatssecretaris en u uw standpunt over deze kwestie hadden ingenomen. Als de Raad naar aanleiding van de procesevaluatie had willen adviseren, dan zou dat advies als 'mosterd na de maaltijd' zijn gekomen. Bij een eventueel toekomstig advies naar aanleiding van de effectevaluatie, wordt de Raad graag in een eerder stadium geconsulteerd.

Hoogachtend,

namens de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming,

A handwritten signature in black ink, consisting of several overlapping loops and a long horizontal stroke extending to the right.

Prof. dr. P.B. Boorsma, algemeen voorzitter